Får en muslim använda kondom som preventivmedel?

Grunder *i* Sunnah, villkor *och samtida lärdas ståndpunkter*

Inledning

Frågan om preventivmedel, inklusive kondom, inom äktenskapet är en av de vanligaste frågorna inom modern islamisk familjerätt (fiqh). Många troende känner osäkerhet: är det tillåtet, är det synd, eller finns det villkor att ta hänsyn till? Denna artikel går igenom grundprincipen i islamisk rättslära, det historiska föredömet från Profetens ﷺ tid – ’azl (avbrutet samlag) – samt vad samtida lärda och fatwa institutioner generellt har kommit fram till gällande kondom och liknande barriär preventivmedel.

Grundprincipen: ursprunglig tillåtenhet

En central regel inom islamisk rättslära (usul al-fiqh) är att ursprungstillståndet för saker och handlingar (utanför gudstjänst) är tillåtenhet, om inte ett specifikt förbud finns i Koranen eller Sunnah. Eftersom det inte finns något direkt textbelägg som förbjuder preventivmedel mellan makar, utgår fiqh-lärda från denna grundprincip när de behandlar frågan om kondom och andra tillfälliga preventivmedel.

’Azl – det historiska föredömet i Sunnah

Den viktigaste källan till denna fråga i Sunnah är praxisen kring ’azl – att mannen drar sig ur innan utlösning för att undvika befruktning. Följeslagarna praktiserade detta under Profetens livstid, med hans vetskap, utan att han förbjöd det.

كُنَّا نَعْزِلُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْقُرْآنُ يَنْزِلُ

> *Jabir ibn Abdullah (radiya Allahu anh) berättade: ”Vi praktiserade ’azl under Guds Sändebuds tid, medan Koranen fortfarande uppenbarades.”* **— Sahih al-Bukhari, 5209; Sahih Muslim, 1440**

Det faktum att uppenbarelsen fortfarande pågick och att Allah inte sände ner något förbud mot denna praxis, används av lärda som ett starkt argument för att grundläggande preventiva metoder inom äktenskapet är tillåtna. En annan hadith visar Profetens direkta svar när en följeslagare frågade honom om saken.

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ لِي جَارِيَةً وَأَنَا أَعْزِلُ عَنْهَا... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ: اعْزِلْ عَنْهَا إِنْ شِئْتَ، فَإِنَّهُ سَيَأْتِيهَا مَا قُدِّرَ لَهَا

> *En man frågade Profeten om ’azl, och Profeten svarade: ”Praktisera det om du vill, för det som är förutbestämt för henne kommer att nå henne [oavsett].”* **— Sahih Muslim, 1438**

Denna hadith ger två viktiga insikter: dels att metoden är tillåten (”om du vill”), dels att Profeten påminner om att Allahs beslut (qadar) inte kan hindras av mänskliga medel – en påminnelse som är lika relevant för kondom som för ’azl.

Kondom som modern motsvarighet till ’azl

De flesta samtida fiqh-lärda behandlar kondom och liknande barriärpreventivmedel genom analogi (qiyas) med ’azl, eftersom båda metoderna har samma grundläggande syfte: att tillfälligt hindra spermier från att nå till befruktning, utan att skada kroppen permanent eller avbryta en redan påbörjad graviditet. Eftersom ’azl var tillåtet under

Profetens tid, drar majoriteten av lärda slutsatsen att kondom, som fungerar på ett snarlikt sätt men är mer pålitligt, följer samma grundregel: tillåtet, med vissa villkor.

Villkor att tänka på

Även om preventivmedel som kondom generellt anses tillåtna inom äktenskapet, har lärda ställt upp viktiga villkor och rekommendationer:

- Ömsesidigt samtycke: Många lärda, särskilt inom den malikitiska skolan, betonar att hustruns rätt till fullbordat samlag och barn är en del av äktenskapskontraktet, och att ’azl eller kondomanvändning bör ske i samförstånd mellan makarna snarare än ensidigt.
- Giltigt skäl: Preventivmedel bör användas av ett rimligt skäl – till exempel att ge kroppen återhämtning mellan graviditeter, ekonomisk osäkerhet, hustruns hälsa, eller planering av familjens omständigheter – snarare än som en permanent livsstil utan anledning.
- Inte permanent sterilisering: Tillfälliga preventivmedel som kondom skiljer sig från permanenta ingrepp (som sterilisering). De flesta lärda tillåter det förra men är betydligt mer restriktiva mot det senare, om inte allvarliga medicinska skäl föreligger.
- Tillit till Allahs beslut: Som hadithen om ’azl visar, är preventivmedel inget sätt att ”kontrollera” ödet – en troende bör fortsätta lita på Allahs vishet oavsett vilka medel som används.
- Inte i syfte att skada: Metoden får inte användas i syfte att skada den andra maken eller som en form av bestraffning eller kontroll inom äktenskapet.

Vad samtida islamisk lärdom generellt säger

Samtida fatwainstitutioner och fiqh-råd – inklusive stora fatwaorgan i muslimska länder och internationella fiqh-akademier – har i regel intagit ståndpunkten att tillfälliga preventivmedel, inklusive kondom, är tillåtna mellan makar när det finns ett godtagbart skäl och ömsesidig överenskommelse. Samtidigt varnar man för att göra barnbegränsning till en permanent policy utan anledning, med hänvisning till Profetens uppmaning att gifta sig och skaffa många barn.

تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَلُودَ فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمُ الْأُمَمَ

> *”Gift er med den kärleksfulla och fertila [kvinnan], för jag kommer att vara stolt över ert stora antal [inför de andra nationerna på Domedagen].”* **— Sunan Abi Dawud, 2050**

Denna hadith används av lärda som en påminnelse om att preventivmedel bör vara ett medel för planering och omtanke inom familjen – inte ett sätt att permanent undvika barn utan giltig anledning, eftersom Sunnah tydligt uppmuntrar en familjevänlig inställning till äktenskapet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis: baserat på grundprincipen om tillåtenhet, det historiska föredömet med ’azl under Profetens tid, och den analogi som samtida lärda gör mellan ’azl och moderna barriärpreventivmedel, anses kondomanvändning mellan gifta makar generellt tillåten inom Sunni-fiqh. Detta gäller särskilt när det finns ett giltigt skäl, ömsesidigt samtycke mellan makarna, och avsikten inte är permanent barnlöshet utan välgrundad anledning. Som med många frågor inom familjerätt rekommenderas den enskilde att vid osäkerhet eller särskilda omständigheter rådfråga en pålitlig lokal lärd som känner till parets specifika situation.

Källförteckning

- al-Bukhari, Muhammad ibn Ismail. Sahih al-Bukhari, hadith nr 5209.
- Muslim ibn al-Hajjaj. Sahih Muslim, hadith nr 1438 och 1440.
- Abu Dawud, Sulayman ibn al-Ash’ath. Sunan Abi Dawud, hadith nr 2050.